

John McCormick: The European Superpower.

Houndmills: Palgrave Macmillan, 2007; viii + 212 blz.; \$ 28,95 (pbk) ISBN 1-4039-9846-9

De Amerikaan McCormick werkt de stelling uit dat de Europese Unie zich ontwikkelt tot een supermogenheid, die qua kenmerken verschilt van de vroegere macht van de Verenigde Staten en de Sovjetunie. Daarentegen is de Amerikaanse macht tanende. Auteur is van mening dat het tijdperk waarin *militaire* overmacht de beslissende factor was, voorbij is (zeker na Irak). Hij gaat na welke wijzigingen (mede onder invloed van internationale gebeurtenissen) zich in de machtsrelatie tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten hebben voorgedaan en hoe Europa bezig is zich te transformeren tot een 'global actor'. Een wereldspeler die een militaire factor wordt, maar een voorkeur vertoont voor multilateralisme en vredeshandhaving boven unilaterialisme en 'war making'. Kan men nog twijfelen aan Europa's 'global military power', dit is niet het geval waar het zijn economische macht betreft. De Europese economie heeft zich sterk ontwikkeld, terwijl Europa's politieke rol in de wereld, met zijn voorkeur voor 'soft power diplomacy', steeds meer reliëf krijgt. De Verenigde Staten raken politiek en economisch steeds meer in moeilijkheden. In het hoofdstuk 'Competing in the Market for Ideas' betoogt McCormick dat Europa en Amerika steeds verder uit elkaar groeien wat betreft hun waardepatroon in sociale kwesties en de milieuproblematiek. 'In the competition in the marketplace for ideas, European post-modern attitudes are building advantages over the values associated with American power.' (blz. 9) Terwijl het anti-amerikanisme toeneemt en verscheidene gedaanten

aanneemt, kan er niet worden gesproken van een overeenkomstige toename van anti-europeanisme. In een slothoofdstuk geeft de auteur toe dat er geen omlijnd begrip is van 'wat Europa nu precies is'. Het wordt zowel geprezen als bekritiseerd en het wordt in het algemeen nog steeds gezien als de som van zijn delen. Maar dat laat onverlet dat de Europese presentie niet kan worden ontkennd, dat Europa zijn civiele kwaliteiten en het Amerikaanse unilaterialisme heeft uitgebuit om zijn politieke invloed in de wereld te vergroten en dat het een afwijkende 'set of social values' vertegenwoordigt (blz. 162). Een en ander zal van invloed zijn op de Atlantische alliantie. 'The European Union is a superpower, and the new pole in a post-modern bipolar international order. It is time to acknowledge this, and to better understand the implications.' (blz. 174). (F.v.d.B.)

Frans Verhagen: De Beste Wint Nooit – Het ABC van de Amerikaanse Verkiezingen.

Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2007; 204 blz.; 12,95 euro ISBN 978-90-468-0260-1

Charles Groenhuijsen: Hoera! Een nieuwe President.

Amsterdam: Balans, 2007; 236 blz.; 15,= euro ISBN 978-90-501-8872-2

Het is nog volstrekt onduidelijk wie zich na november de 44ste president van de Verenigde Staten mag noemen. Na bloedstollende voorverkiezingen is wel duidelijk wie de Republikeinse presidentskandidaat zal zijn (McCain), maar bij de Democraten was met de nek-aan-nek-race tussen Hillary Clinton en Barack Obama in maart 2008 de strijd nog geenszins beslist. Niet alleen in Amerika zijn de verkiezingen 'hot'; ook in ons land zijn

we in de ban van de strijd. Het Amerikaanse kiessysteem wordt echter dikwijls als zó onduidelijk ervaren, dat enig inzicht hierin voor de gemiddelde Nederlander gewenst is. Om in deze behoefte te voorzien verschenen onlangs twee boeken over de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Ze bieden beide, op geheel eigen wijze, een kijkje in de Amerikaanse verkiezingskeuken, zodat, terwijl Amerika kiest, Nederland mee kan genieten. Van de hand van Amerikakenner en zelfverklaard 'politieke junkie' Frans Verhagen is het boek met de prikkelende titel *De beste wint nooit – Het ABC van de Amerikaanse verkiezingen*. De oud-correspondent schotelt hierin de lezer zijn zienswijze voor op het Amerikaanse kiesstelsel, behandelt kandidaten en ex-presidenten. De ondertitel doet al vermoeden dat Verhagens boek vooral voor *dummies* is geschreven, die snel informatie zoeken over de kandidaten, ex-presidenten en gebruikte termen, liefst in hapklare vorm. Een boek geschreven met dat doel heeft doorgaans echter een hoog 'wikipedia-gehalte'. Dat is hier niet anders. Het boek leest vooral als mini-encyclopedie voor presidentsverkiezingen en daarnaast wordt de indruk gewekt dat Verhagen primair op zoek was naar boekvulling. De kleine 35 pagina's met eigen beschouwing steken in ieder geval schril af tegen het totale aantal van 250 pagina's. In dat opzicht is het boek van Charles Groenhuijsen beter gelukt. In zijn boek *Hoera! Een nieuwe president* toont Groenhuijsen gevoel te hebben voor het vinden van een balans tussen functionele details en sappige anekdotes, zonder de lezer te vermoeien met eindeloze feitenrijtjes. Daarnaast weet Groenhuijsen, door het stellen van aan zichzelf gerichte vragen, de lezer de indruk te geven dat hij met dezelfde prangende vragen zit als zijn publiek. Door deze

Deze rubriek staat onder redactie van dr Fenna van den Burg. Bijdragen aan deze aflevering werden verzorgd door drs Frank Kuipers (F.K.), afgestudeerd in American Studies aan de Radboud Universiteit Nijmegen en als onderzoeksassistent verbonden aan het *Clingendael Diplomatic Studies Programme* (CDSP); en Fenna van den Burg (F.v.d.B.).

De aanwinstenlijst van de bibliotheek van Instituut Clingendael wordt maandelijks gepubliceerd op de Clingendael-website: www.clingendael.nl/resources/library/acquisitions

vragen kort en bondig te beantwoorden zal hij bij veel van zijn lezers een 'Aha Erlebnis' weten op te roepen. Ten slotte brengt Groenhuijsen met gevoel voor humor helder de vele facetten van de verkiezingsstrijd, zoals de rol van de media, internet of spin-doctors, over het voetlicht. Voor wie nog snel een 'crash course' Amerikaanse verkiezingen zoekt, is Verhagens boek een mogelijkheid. Wie echter de Amerikaanse verkiezingen wil begrijpen en op zoek is naar de bredere context van deze strijd tussen kandidaten, kan beter (ook) het boek van Groenhuijsen aanschaffen.

The Turkish Yearbook of International Relations. Number XXXVII, 2006.

University of Ankara, Faculty of Political Science, Research Center for International Political and Economic Relations, 2007; 234 blz.; (email: İlhan.Uzgel@politics.ankara.edu.tr) ISSN 0544-1943

Dit jaarboek bevat drie delen. In het eerste deel (blz. 1-147) treft men zes essays aan van de hand van groten-deels Turkse wetenschapslieden. Daarin komt allereerst aan bod de uitdaging die het 'transnationale islamitische terrorisme' voor de (inter)nationale veiligheid oplevert. Andere onderwerpen zijn een analyse van het 'citizenship'-debat dat in de jaren '90 in Turkije plaatsvond; een historische beschouwing over een keerpunt in de Turks-Arabische relaties als gevolg van de zogenaamde 'Hijz-opstand' tegen het Ottomaanse rijk in 1916 onder leiding van de Emir van Mekka; en de 'herstructurering van de Armeense identiteit', die in Turkije thans op gang komt en waarin het weekblad *Agos* een belangrijke rol speelt. De huidige ontwikkeling in Irak en de zich ontwikkelende mondiale neoliberale 'class architecture' zijn de

overige onderwerpen in het eerste deel. Het tweede deel (blz. 147-211) bevat een chronologie van de voor Turkije belangrijke internationale gebeurtenissen in 2006, verdeeld over de volgende onderwerpen: de betrekkingen met de Europese staten en de Europese Unie; de kwestie-Cyprus; de betrekkingen met de Verenigde Staten; het Midden-Oosten en de 'Noord-Irakese kwestie'; de relaties met de Kaukasische staten, Centraal-Aziatische staten en Rusland; en ten slotte 'andere en binnenlandse zaken'. Het derde deel bevat een bibliografie van in 2006 verschenen Turkse boeken en artikelen over internationale kwesties (blz. 214-234). (F.v.d.B.)

The United Nations Disarmament Yearboek, Volume 31, 2006.

New York: Office for Disarmament Affairs, 2007; xiii + 537 blz.; (Sales No. E.07.IX.1; tevens toegankelijk op www.disarmament.un.org) ISBN 978-92-1-142257-3

Dit jaarboek geeft een overzicht van de ontwikkeling van de 'disarmament machinery' van de Verenigde Naties in het jaar 2006. Het brengt de gecombineerde activiteiten op het terrein van ontwapening, wapenbeheersing en non-prolifratie van de diverse VN-organen in kaart. Voorts wordt gerefereerd aan belangrijke gebeurtenissen die buiten het kader van de VN plaatsvonden, maar die mede vorm gaven aan de bredere context waarin de VN-organen de ontwapeningsproblematiek aan de orde stelden. Het overzicht telt zeven hoofdstukken: 'Nuclear disarmament and non-proliferation issues; Biological and chemical weapons; Conventional weapons issues; Regional disarmament; Related issues and approaches; Disarmament machinery; en Governmental expert studies, information and United Na-

tions research'. Het jaarboek bevat tien bijlagen: in bijlage V vindt men de teksten van alle resoluties en besluiten die in 2006 op het terrein van ontwapening werden genomen; bijlage VIII presenteert het daarbij door de VN-leden in de Algemene Vergadering vertoonde stemgedrag. (F.v.d.B.)